

National Information Policy: Framework, Dimensions, and Components

Leila Namdarian^{1*}, Behrooz Rasuli²

1. Associate Professor, Information policy group, Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IranDoc), Tehran, Iran
2. Assistant Professor, Information policy group, Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IranDoc), Tehran, Iran

Article Info

Received: 2017/02/09

Accepted: 2018/08/02

Abstract

Background and Objectives: The concept of “information policy” emerged in the early 1960s as a direct response to relevant fields to the information (Browne, 1997). Information policy is necessary for avoiding deficit/inaccurate and incoherent exploitation of the information, wasting time, failing innovation, and losing popularity and efficient exploitation of information and information technology and acquiring competitiveness advantage in the ever-changing environment. However, Browne (1997) believed that information policy has been haphazard and sparse instead of being systematic until the end of the 20th century. Sillince (1994) also highlighted this dispersion in Europe. Despite the researchers’ emphasis on the efficiency of systematic and coherent information policymaking at the national level, it has received scant attention within the past years. For instance, The United States, as a pioneer in the information policy paradigm, still lacks a coherent and ubiquitous policy at the national level (American Library Association, 2019). Lack of this national policy in India (Rajaram, Jeyachitra, & Swaroop Rani, 2015), Australia (Chatfield and Christopher, 2016), and other countries (Fog, 2017) is evident. Interestingly, the

lack of such a systematic and coherent approach to policymaking is a challenge for the national information policy (Jaeger et al., 2015). The absence of a systematic view towards information policy has resulted in difficulty grasping the nature of this new field and its slow maturation in many countries. Nevertheless, the governments shirk their responsibilities considering these approaches. Anyway, information policy is an accepted area of information studies (Browne, 1997). However, similar to many other areas in this field, it is still at the stage of developing its conceptual and theoretical principles. In Iran, information policy has not been scrutinized systematically. Acquiring a coherent policy requires clarifying the depth and breadth of information policy. Inaccurate knowledge about these dimensions leads to the haphazard policy making for information at all levels of the society, government, and industry. No systematic and comprehensive framework is found in the scholarly works which encompasses information policy dimensions and constituents in order to provide a model for the policy and decision makers. The main purpose of the current study is to identify and categorize the information policy dimensions and components systematically.

Methodology: The research method used in this study is meta-synthesis. Meta-synthesis is a qualitative method that mixes the information and findings extracted from other qualitative studies and compare them with the topic under the study. Conducting such studies, the researchers identify several terms that present a more comprehensive view of the phenomenon under the study. To identify the required and appropriate dimensions for the proposed framework of national information policy, the following steps were taken (See Figure 1).

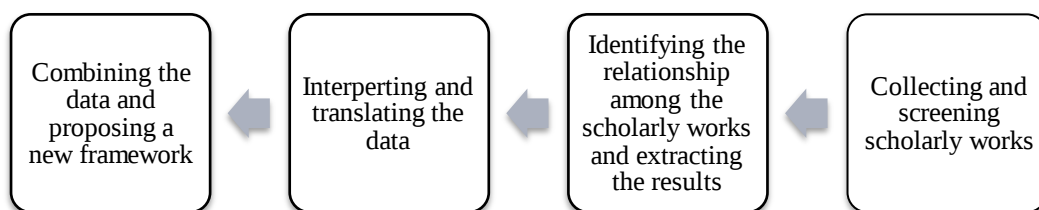

Figure 1. Steps were taken to identify the thematic areas of information policy

The searching strategy for this study: The current study addressed the following question “What are the dimensions and components of national information policy?” through a systematic examination of the studies. The statistical population consisted of all relevant studies to the national information policy on the global databases including Web of Science, SCOPUS, and local ones, namely Magiran and SID in Tir 1398.

The terms “information policy” and “issue areas in information policy” were looked for in such fields as title, abstract, and keywords of the global databases. The Persian equivalents of the aforementioned terms were searched for in the local databases. A total of 1000 and 25 records (having omitted the repeated records) were retrieved in the global and local databases, respectively. To examine the research question, the works were entered into EndNote 7 and were scrutinized in terms of the relevance of their title to the research purpose, accessibility, relevance of the abstract, and content. Having examined the title and abstract, 42 full-text English works were selected (No related Persian work was found). Having studied the full-text works, 15 English ones were selected to be included in the corpus of the study. It is worth noting that snowball sampling was used and three works related to the current study were identified in the reference sections of the collected works. Finally, 18 works were included in the ultimate sample and were analyzed.

Findings: The main and secondary identified dimensions for the national information policy are as follows:

- Human resources and skills- the secondary dimensions include information literacy, information resources management skills, education, and training information experts.
- Rules and regulations- the secondary dimensions include intellectual property rights, access to information, censorship.
- Information society and its infrastructure- secondary dimensions include overcoming digital gap, social use of information, public sector and electronic government, private sector and electronic business, developing and enhancing libraries, archives, and public access center.
- Broadcast and telecommunication- secondary dimensions include media rights, international flow of data and information, global access, network development, public and private sector roles.
- Information markets- secondary dimensions include market information, pricing policies.

Discussion: Considering the growing significance of information and competitiveness in the society, the policymakers are recommended to search for a comprehensive and independent policy at the national level. Such an independent policy leads the country toward a powerful information society. This independent policy has gradually entered the macro policy-making discourse in developed countries like the United States (American Library Association, 2019). The national information policy requires a comprehensive and independent framework that acts as a basis for making various plans. The findings of the current study revealed that a national information policy framework encompasses six main dimensions including human resources and skills, rules and regulations, information society and its infrastructure, broadcast and telecommunication, information section, and information markets. In this sense, the rules and regulation dimension was the most frequently identified one which might be of higher importance.

The national information policy dimensions should entail all stages of the information life cycle in all areas of individual and collective life. The information life cycle includes interwoven stages, that is, if a stage encounters a problem, the other ones may be influenced. Hence, the national information policy should provide the required legal framework for all the aforementioned dimensions in various stages of this cycle (from creation to use). As a result, the current study attempted to propose a framework that covers the dimensions and relevant themes in each of the stages of the information life cycle.

The proposed framework presents the policy and decision-makers with a model to form a ubiquitous policy and take action for creating, dissemination, and exploiting information and form one of the major infrastructure for an information society. Although it was tried to enhance the credibility and generalizability of the findings and proposed framework of the current study, further studies should examine its validity. Future research can examine a wide range of policies via the proposed framework in the current study and analyze the comprehensiveness of the national information policy in these documents. Since the proposed framework was based on the scholarly literature, it fails to cover new emerging issues in various information areas. Hence, a particular institution should scrutinize and explore the emerging themes in the field of national information policy.

سیاست ملی اطلاعات: چارچوب، ابعاد، و مؤلفه‌ها

لیلا نامداریان^{۱*}، بهروز رسولی^۲

۱. دانشیار، گروه سیاست اطلاعات، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، تهران، ایران

۲. استادیار، گروه سیاست اطلاعات، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۵/۰۹

چکیده

هدف: سیاست‌گذاری نظام‌مند در زمینه اطلاعات می‌تواند جامعه را به سوی توسعه و پیشرفت اطلاعات هدایت کند. هدف این پژوهش طراحی چارچوبی فراگیر برای سیاست ملی اطلاعات است که زیرساخت این نگاه نظام‌مند به شمار می‌رود.

روش: پس از کاوش نوشته‌ها و ابعاد و مؤلفه‌های سیاست اطلاعات در پایگاه‌های اطلاعاتی کتابشناختی، ۱۸ اثر دربردارنده این ابعاد و مؤلفه‌ها شناسایی شدند و با بهره‌گیری از روش فراترکیب، همانندی‌ها و تفاوت‌های میان دیدگاه‌های گوناگون کدگذاری و دسته‌بندی شده‌اند و چارچوبی فراگیر طراحی شده است.

یافته‌ها: بر پایه یافته‌های پژوهش، چارچوب سیاست ملی اطلاعات دربردارنده شش بعد، یعنی منابع انسانی و مهارت-ها، قوانین و مقررات، جامعه اطلاعاتی و زیرساخت، پخش و ارتباطات از راه دور، بخش اطلاعات، و بازارهای اطلاعاتی است. در این میان، بعد قوانین و مقررات با شمار مؤلفه‌های بیشتر شاید کلیدی‌تر از دیگر ابعاد است. **نتیجه‌گیری:** چارچوب پیشنهادی این پژوهش، الگویی برای سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران فراهم می‌آورد تا به سوی یک خط‌مشی فراگیر در زمینه پدیدآوری، انتشار، و بهره‌برداری از اطلاعات گام بردارند و یکی از زیرساخت‌های مهم جامعه اطلاعاتی را شکل دهند.

واژه‌های کلیدی: سیاست ملی اطلاعات، خط‌مشی‌گذاری اطلاعات، قوانین و مقررات، دسترسی به اطلاعات، جامعه اطلاعاتی.

مفهوم «سیاست اطلاعات»^۱، در اوایل ۱۹۶۰ میلادی، به عنوان پاسخی مستقیم به زمینه‌های در پیوند با اطلاعات پدید آمد (Brown, 1997). نقطه عطف گسترش این مفهوم را می‌توان به شکل‌گیری کمیته «وینبرگ»^۲ در دولت آمریکا نسبت داد. پس از آنکه اتحادیه جماهیر شوروی نخستین ماهواره فضایی (اسپوتنیک)^۳ را به فضا پرتاب کرد، نگرانی دولت آمریکا در زمینه شکست جریان اطلاعاتی‌اش درباره فناوری ماهواره‌ای روسی افزایش یافت و کمیته «وینبرگ» را شکل داد تا مشاور دولت در زمینه بهبود جریان اطلاعات علمی و فناوری در این کشور باشد. همین موضوع، مفهوم سیاست اطلاعات در فعالیت‌های اطلاع‌رسانی را در سراسر جهان - به ویژه در بلوک غرب - برجسته ساخت (Duff, 2007). برای نمونه، کشور استرالیا، الزامات اطلاعات خود را مورد بازنگری قرار داد و به این نتیجه رسید که باید یک سیاست ملی اطلاعات داشته باشد. کشورهای اروپای غربی نیز از طریق سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه^۴، به این نگرانی‌ها واکنش نشان دادند و کارهایی در زمینه سیاست اطلاعات انجام دادند (Brown, 1997). در سال‌های گذشته، به ویژه از آغاز سده کنونی، پیدایش جامعه پس‌اصنعتی و دانش‌بنیان، رشد میزان دانش کدگذاری شده و آسانی انتشار آن، پارادایم‌های جدید نوآوری در اقتصاد جهانی رقابتی و تأکید بر نقش تحقیق و توسعه، و همچنین پیدایش مفاهیم تازه‌ای همانند حفظ حریم خصوصی پایگاه‌های داده، مالکیت فکری، حق دسترسی، دیجیتال‌سازی محتوا و مبادلات غیرقانونی آن‌ها و غیره، نقش سیاست اطلاعات را در جوامع برجسته‌تر ساخته است (Braman, 2011).

سیاست اطلاعات، هم برای دوری از بهره‌برداری ناقص / نادرست و غیرهماهنگ از اطلاعات، اتلاف زمان، شکست نوآوری، و از دست دادن شهرت و هم برای بهره‌برداری کارآمد از اطلاعات و فناوری اطلاعات و کسب مزیت رقابتی از فضای در حال تغییر ضروریست. با این حال، به باور «براون» (۱۹۹۷) تا اواخر سده بیستم سیاست اطلاعات در بسیاری از کشورها بجای اینکه نظام‌مند باشد جزئی و پراکنده بود. «سیلینز» نیز بر این پراکندگی در اروپا تأکید می‌کند (Sillince, 1994). علیرغم تأکید پژوهشگران بر کارآمدی سیاست‌گذاری نظام‌مند و یکپارچه اطلاعات در سطح ملی، در سال‌های اخیر نیز به این امر توجهی نشان داده نشده است. برای نمونه، هنوز آمریکا - که آغازگر پارادایم سیاست اطلاعات است - فاقد یک سیاست یکپارچه و فراگیر در سطح ملی یک است (American Library Association, 2019). فقدان این سیاست ملی در هند (Rajaram, Jeyachitra, & Swaroop Rani, 2015)، استرالیا (Chatfield and Christopher, 2016)، نیجریه (Okorie & Okoche, 2020)، روسیه (Markov, 2019) و کشورهای دیگر (Fog, 2017) نیز دیده می‌شود. جالب آنکه نبود چنین رویکرد یکپارچه و نظام‌مندی به سیاست‌گذاری از چالش‌های سیاست ملی اطلاعات است (Jaeger et. al, 2015). این بدین معناست که در کشورهای گوناگون دست‌کم نهاد مشخصی که دارای رویکردی یکپارچه برای تدوین و توسعه سیاست

^۱ information policy

^۲ Weinberg

^۳ Sputnik

^۴ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

اطلاعات باشد نیست. از دشواری‌های نبود نگاه نظام‌مند به سیاست اطلاعات، ماهیت این زمینه تازه و کندی بلوغ نسبی آن در بسیاری از کشورها است. گرچه دولت‌ها نیز در داشتن چنین رویکردی کوتاهی می‌کنند. به هر شکل، سیاست اطلاعات یک بخش پذیرفته شده از حوزه مطالعات اطلاعات است (Browne, 1997)، اما شبیه بسیاری از بخش‌های دیگر این حوزه، هنوز در مرحله توسعه مبانی نظری و مفهومی است. در ایران نیز تا کنون نگاه نظام‌مندی به سیاست اطلاعات نشده است. گرچه کوشش‌های پراکنده‌ای در اسناد بالادستی (همانند سند چشم‌انداز، برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی، نقشه جامع علمی کشور، و غیره) و در دستگاه‌های گوناگون همانند مجلس، ستاد توسعه فاوا (سند راهبردی توسعه فاوا، سند راهبردی جامعه اطلاعاتی، نظام جامع فناوری اطلاعات و غیره) در زمینه سیاست اطلاعات شده است (Mahmoudi, Maymand, Shayan, Kalantari, 2012)، ولی همچنان یک سیاست مستقل و یکپارچه ملی در دست نیست.

پیداست که برای دستیابی به یک سیاست یکپارچه و فراگیر نخست باید گستره و ابعاد سیاست اطلاعات روشن شود. شناخت نادرست این ابعاد، آشفتگی سیاست‌گذاری را در همه سطوح جامعه، دولت، و صنعت در زمینه اطلاعات به دنبال خواهد داشت. در نوشته‌های دانشگاهی یک چارچوب فراگیر و منسجم، دربردارنده ابعاد و مؤلفه‌های سیاست اطلاعات نیست که الگویی برای سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران در این زمینه باشد. هدف کلیدی این پژوهش شناسایی و دسته‌بندی نظام‌مند ابعاد و مؤلفه‌های سیاست اطلاعات است. به این ترتیب یک پیش‌نویس از ابعاد و موضوع‌های سیاست اطلاعات برای سیاست‌گذاران کشور پیشنهاد می‌گردد که در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های اطلاعاتی بسیار ارزشمند و راهنما خواهد بود.

۲. بررسی نوشته‌ها

۲-۱. سیاست ملی اطلاعات

تعاریف گوناگونی از سیاست ملی اطلاعات در دست هستند. برخی از این تعاریف بر نقش دولت در شکل‌گیری جوامع یکپارچه می‌شوند؛ برای نمونه، از دیدگاه «پاجارو و بتانکورت»، سیاست ملی اطلاعات، مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و رهنمون‌های عملی برای تضمین دسترسی جهانی به اطلاعات جهت پیگیری فعالیت‌های گوناگون (اجتماعی، اقتصادی و سیاسی) است که به دستیابی هدف‌های توسعه کشور کمک می‌کند (Pajaro and Betancourt, 2007). افزون بر این، به باور «مک کلور و جایگر»، سیاست ملی اطلاعات مجموعه‌ای از اهداف ویژه دولت در زمینه پدیدآوری، دسترسی، مدیریت، تبادل، امنیت، نمایش^۱، گردآوری، و بهره‌برداری از اطلاعات است (McClure and Jaeger, 2008). از دیگران این دسته تعاریف مربوط به «جایگر» است، وی سیاست ملی اطلاعات را ترکیبی از حقوق، قوانین، مقررات، و راهنماها می‌داند که پدیدآوری، مدیریت و کاربرد اطلاعات را راهبری می‌کند (Jaeger, 2007). «بورگر»، بر این باور است که سیاست ملی اطلاعات عبارت است از مکانیزم‌های اجتماعی که برای کنترل اطلاعات استفاده می‌شود (Burger, 1993). در تعریفی دیگر، سیاست ملی اطلاعات دربردارنده قوانین، مقررات، مواضع

^۱ Display

مبتنی بر عقاید^۱ و دیگر تصمیم‌ها و کارهای تاثیرگذار بر جامعه در حوزه پدیدآوری، پردازش، جریان، دسترسی و کاربرد اطلاعات در نظر گرفته شده است (Braman, 2011). به باور «وینگارتن»، سیاست ملی اطلاعات، مجموعه‌ای از قوانین، مقررات، و سیاست‌های بخش عمومی است که پدیدآوری، کاربرد، ابلاغ، و نمایش اطلاعات را تشویق، سست و یا تنظیم می‌کند (Weingarten, 1989).

دیگر تعاریف یا گسترده‌تر هستند و یا نفوذ اطلاعات در جامعه، تجارت و سازمان‌ها را برجسته می‌سازند: «مکس ول»، بر این باور است که سیاست ملی اطلاعات مجموعه‌ای از تصمیم‌ها سیاسی، اجتماعی، قانونی، اقتصادی و فناورانه در مورد نقش اطلاعات در جامعه است. این تصمیم‌ها می‌توانند هم در سطح اجتماعی و هم در سطح ابزاری عمل کنند؛ هنگامی که این تصمیم‌ها در سیاست‌های ملی و بین‌المللی به کار برده شوند به این شکل در سطح اجتماعی عمل خواهند کرد و مادامی که این تصمیم‌ها بر پدیدآوری، اشاعه، کاربرد، و حفظ اطلاعات تاثیرگذار باشند در سطح ابزاری عمل خواهند کرد (Maxwell, 2003). «مگنیتو»، بر این باور است که سیاست ملی اطلاعات مجموعه‌ای از راهبردها و کارها تعریف شده در سطح نهادی و جغرافیایی به منظور پاسخ به نیاز اطلاعاتی مردم و دستیابی به هدف‌ها توسعه است (Mêgnigbêto, 2010). «پورات»، بر این باور است که سیاست ملی اطلاعات با موضوع‌های ناشی از کاربرد فناوری اطلاعات (کامپیوتر و ارتباطات از راه دور) در رویدادهای بازاری و غیربازاری در پیوند است (Porat, 1977). سیاست ملی اطلاعات از نظر «اسکمنت»، دربردارنده همه سیاست‌های در پیوند با تخصیص منابع برای اهداف نهاده‌سازی اطلاعات و دسترسی به کانال‌های ارتباطاتی است (Schement, 2018). «مونتویلف»، بیان می‌کند سیاست ملی اطلاعات، سیاست‌هایی است که راهنمایی را برای طراحی راهبرد و برنامه‌های توسعه و کاربرد منابع، خدمات و سیستم‌های اطلاعاتی فراهم می‌کند (Montviloff, 1990). بر اساس تعریف «وینگارتن»، سیاست ملی اطلاعات، مجموعه‌ای از همه قوانین، مقررات و سیاست‌های عمومی است که مانع، مشوق و یا سازمان‌دهنده فعالیت‌های چون پدیدآوری، استفاده، ذخیره و تبادل اطلاعات است (Weingarten, 1996).

«آرنولد» به نقل از «متویر-دوران»^۲ (۱۹۹۱)، بیان می‌دارد که سیاست ملی اطلاعات، مجموعه‌ای از اصول، قوانین، آیین‌نامه‌ها، مقررات، راهنماها، و رویه‌های به هم در پیوند است که بینش کلی و مدیریت چرخه حیات اطلاعات (تولید، جمع‌آوری، توزیع/اشاعه، بازیابی و کهنگی اطلاعات) را هدایت می‌کند. همچنین، سیاست ملی اطلاعات دسترسی و استفاده از اطلاعات را در برمی‌گیرد (Arnold, 2009). «راولندز»، نیز دیدگاه‌های بسیاری را به منظور دستیابی به ویژگی‌های مشترک در مورد سیاست اطلاعات خلاصه کرد. وی با استفاده از دیدگاه «وینگتارن» پیشنهاد کرد «نقش اساسی سیاست ملی اطلاعات فراهم کردن چارچوب قانونی و مقرراتی است که درون آن مبادله اطلاعات به صورت رسمی صورت می‌گیرد» (Rowlands, 1996). به نظر «هاج»، سیاست ملی اطلاعات در تمام سطوح ژئوپولیتیکی (محلی، ملی، منطقه‌ای و بین-المللی) کاربرد دارد و قابل توسعه است، و تمامی سطوح شیوه توزیع، تهیه، استفاده و توزیع دوباره اطلاعات را تحت تاثیر قرار می‌دهند (Hodge, 2001).

^۱ Doctrinal positions

^۲ Metoyer -Duran

۲-۲. ابعاد سیاست ملی اطلاعات

تاکنون در مطالعات مختلف به شکل‌های گوناگون ابعاد سیاست ملی اطلاعات مورد توجه قرار گرفته است. ابعاد شناسایی شده در این مطالعات دارای شباهت‌ها و تفاوت‌هایی هستند و هیچ یک به تنهایی از جامعیت برخوردار نیستند و نمی‌توان ملاک عمل سیاست‌گذاران قرار بگیرند. از طرفی، با توجه به دشواری و بی‌ثباتی مفهوم اطلاعات و کاربرد سیاست برای توصیف واقعیت‌ها و قابلیت‌های بالقوه، از چالش‌برانگیزترین پرسش‌ها، پرسش درباره قلمرو و چستی ابعاد سیاست ملی اطلاعات خواهد بود. برای شناسایی قلمرو سیاست ملی اطلاعات نیازمند یک رویکرد هنجاری^۱ هستیم. یک رویکرد موثر هنجاری، یک رویکرد تمام عیار و همه‌جانبه است که دارای ارزش اکتشافی و سازمانی است و میان تئوری، شیوه‌های تفکر، و نیز فعالیت‌های دنیای واقعی، هم‌راستایی ایجاد می‌کند (Braman, 1990). ویژگی دیگر یک بیانیه هنجاری این است که از لحاظ مفهومی گسترده است و هم‌زمان در هر زمان در سطح جزئیات قابل تبیین بوده و به شکل عمومی فهم‌پذیر باشد. این امر به سیاستگذار کمک می‌کند تا موضوع‌های گوناگون اطلاعات را در قالب یک مدل تبیینی درک کند. اولین بررسی‌ها با رویکرد مذکور نظیر «بورگر»^۲ (۱۹۹۳)، و «تراف»^۳ (۱۹۸۶)، «ایسنچیتز»^۴ (۱۹۹۳)، بر این باور بودند که مفهوم چرخه حیات اطلاعات، قلب سیاست اطلاعات است که از طریق تولید، جمع‌آوری، توزیع/اشاعه، و بازیابی اطلاعات، سیاست‌های عمومی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و با هم پیوند می‌زند. بعدها اغلب مطالعات با رویکرد هنجاری، روی حوزه‌های موضوعی و پارامترهای تشکیل‌دهنده سیاست اطلاعات متمرکز شدند. از آنجاکه در کشور ایران یک سیاست ملی اطلاعات موجود نیست و شناخت حوزه‌های موضوعی تشکیل‌دهنده آن اولین گام توسعه یک سیاست ملی اطلاعات است از این‌رو رویکرد دوم، در مطالعه حاضر اتخاذ شده است. یدر همین راستا، در جدول (۱) کوشش شده است تا ابعادی که در نوشته‌های دانشگاهی برای سیاست ملی اطلاعات شناسایی شده است، مورد بررسی قرار بگیرد. به منظور تسهیل تحلیل‌های آتی، به هر کدام از ابعاد سیاست ملی اطلاعات در مطالعات مختلف کدی به صورت IA^*ij (i = شماره بعد و j = شماره مطالعه) اختصاص داده شده است. برای نمونه $IA34$ به معنی بعد چهارم از مطالعه شماره ۳ یعنی سیستم‌های اطلاعاتی (IA 3, 4) است.

جدول ۱. تلخیص ابعاد سیاست ملی اطلاعات در نوشته‌های دانشگاهی

ردیف	نوشته‌های دانشگاهی	ابعاد
۱	(Pasek, 2015)	پدیدآوری: مالکیت فکری (IA1,1)، سانسور عقاید (IA1,2)، آزادی بیان (IA1,3)، آزادی مطبوعات (IA1,4)، کلان داده‌ها (IA1,5)، کیفیت داده‌ها (IA1,6)، علم الکترونیک (IA1,7)، بودجه پژوهش (IA1,8)، تولید: مالکیت (IA1,9)، کپی رایت (IA1,10)، دسترسی آزاد (IA1,11)، اشاعه:

^۱. Normative

^۲. Burger

^۳. Trauth

^۴.. Eisenschitz

*آی ای (IA) مخفف Issue area به معنی بعد.

		صادور مجوز (IA1,12)، مدیریت حقوق دیجیتال (IA1,13)، تجارت (IA1,14)، جریان‌های بین‌المللی داده (IA1,15)، اشاعه و اشتراک دانش (IA1,16)، هزینه (IA1,17)، کتابخانه‌ها و آرشیوها (IA1,18). دسترسی: شبکه‌های باندپهن (IA1,19)، علم جهانی (IA1,20)، بی‌طرفی شبکه (IA1,21)، پروتکل‌های اینترنت (IA1,22)، آزادی اطلاعات (IA1,23)، سواد کامپیوتر (IA1,24)، فیلترینگ (IA1,25)، قابلیت دسترسی (IA1,26). کاربرد: حقوق حریم خصوصی (IA1,27)، اطلاعات شخصی قابل شناسایی (IA1,28)، نظارت بر اطلاعات (IA1,29)، امنیت داده (IA1,30)، سرقت ادبی (IA1,31)، استفاده منصفانه (IA1,32)، سواد اطلاعاتی (IA1,33)، ارتقای آموزش و پرورش (IA1,34)، اسرار امنیت ملی (IA1,35).
۲	(Bustamante, 2007)	- دسترسی به کتابخانه عمومی، ترویج کتاب‌ها، کتابخوانی (IA2,1)؛ - اطلاعات علمی و فناوریانه (IA2,2)؛ - اطلاعات آماری (IA2,3)؛ - دسترسی به اطلاعات عمومی در ادارات دولتی (IA2,4)؛ - فناوری ارتباطی اطلاعات و جامعه اطلاعاتی (IA2,5).
۳	(Paiao and Betancourt, 2007)	- «دموکراتیزه کردن دسترسی»: - زیرساخت ارتباطی اطلاعات (IA3,1)، دسترسی به اطلاعات (IA3,2)، هزینه دسترسی (IA3,3)، سیستم‌های اطلاعاتی (IA3,4)، برنامه‌های کاربردی و نرم‌افزارها (IA3,5)، کتابخانه‌های عمومی (IA3,6)، اشاعه اطلاعات علمی و فناوریانه (IA3,7)، مراکز دسترسی عمومی (IA3,8)، حفاظت از اطلاعات و دسترسی جهانی (IA3,9). - زمینه‌های در پیوند با توسعه پتانسیل (ظرفیت): - توسعه محتوا (IA3,10)، سواد دیجیتالی (IA3,11)، نوآوری (IA3,12)، تحقیق و توسعه (IA3,13)، انتقال فناوری (IA3,14). - چارچوب‌های قانونی و مقرراتی (IA3,15)
۴	(Moore, 2005)	- زیرساخت ارتباطات مخابراتی: - توسعه شبکه (IA4,1)، نقش‌های بخش عمومی و خصوصی (IA4,2)، سیاست قیمت‌گذاری (IA4,3)، دسترسی و مقررات جهانی (IA4,4). - بخش اطلاعات: - محتوی اطلاعات (IA4,5)، تحویل و پردازش اطلاعات (IA4,6). - اطلاعات و سازمان‌ها: - بخش عمومی و دولت-الکترونیک (IA4,7)، بخش خصوصی و تجارت الکترونیک (IA4,8) و سیاست توانمندسازی (IA4,9). - اطلاعات در جامعه: - استفاده اجتماعی از اطلاعات (IA4,10)، شکاف دیجیتال (IA4,11). - چارچوب قانونی و مقرراتی: - حقوق مالکیت فکری (IA4,12)، حفاظت از داده‌ها (IA4,13)، دسترسی به اطلاعات و سانسور (IA4,14). - مهارت‌ها و شایستگی‌ها: - سواد اطلاعاتی (IA4,15)، مهارت‌های عمومی در زمینه مدیریت اطلاعات (IA4,16)، و متخصصین اطلاعات (IA4,17).
۵	(Smith, 2002)	کپی‌رایت (IA5,1)، مالکیت فکری (IA5,2)، حفاظت از پایگاه‌های داده (IA5,3)، امنیت و حریم خصوصی (IA5,4)، تمامیت و درستی اطلاعات^۱ (IA5,5)، آرشیو دیجیتال (IA5,6)، دسترسی باز و جهانی به اطلاعات دولتی (IA5,7)، استانداردهای دسترسی به داده (IA5,8)، استانداردهای بین‌المللی قیمت‌گذاری (IA5,9)، مدیریت منابع اطلاعاتی (IA5,10)، حفاظت در مقابل تحویل ناخواسته (IA5,11)، نقش کتابخانه‌ها در عصر الکترونیک (IA5,12).
۶	(Arnold, 2004)	- سیاست در پیوند با چرخه حیات اطلاعات (IA6,1)؛ - ارتباط سیاست عمومی با کاربرد اطلاعات (IA6,2)؛ - دسترسی و موجود بودن اطلاعات (IA6,3)؛ - عوامل اجتماعی (IA6,4)؛ - عوامل اقتصادی در پیوند با اقتصاد اطلاعاتی یک کشور (IA6,5).
۷	(Rowlands, Fiesenshitz and Bawden, 2002)	- حفاظت از اطلاعات:

^۱. Information integrity

		امنیت اطلاعات (IA7,1)، حریم خصوصی (IA7,2)، امنیت ملی (IA7,3)، محرمانگی رسمی (IA7,4)، جریان‌های داده بین‌مرزی (IA7,5)، افشای اطلاعات (IA7,6). – بازارهای اطلاعات: کپی‌رایت (IA7,7)، حقوق مالکیت فکری (IA7,8). – پخش و ارتباطات از راه دور: مخابرات (IA7,9)، دسترسی جهانی (IA7,10)، حقوق رسانه (IA7,11)، آزادی بیان (IA7,12). – دسترسی عمومی به اطلاعات رسمی: آزادی اطلاعات (IA7,13)، مدیریت منابع اطلاعات در دولت (IA7,14)، انتشارات دولتی (IA7,15)، کتابخانه‌های ملی (IA7,16)، امانت‌سپاری حقوقی (IA7,17). – جامعه اطلاعاتی و زیرساخت: صنعت اطلاعات (IA7,18)، زیرساخت اطلاعات (IA7,19).
۸	(International Engineering Consortium, 2007)	صنعت کامپیوتر (ذخیره‌سازی و پردازش اطلاعات) (IA8,1)، اتوماسیون (خودکارسازی پدیدآوری و نمایش اطلاعات) (IA8,2)، صنعت ارتباط از راه دور (IA8,3).
۹	(Maxwell, 2003)	حاکم (نگران اطلاعات ملی) (IA9,1)، تحول و دگرگونی (خلاقیت و سرزندگی فردی) (IA9,2)، تولید و اشاعه اطلاعات (IA9,3)، و تجارت جهانی (IA9,4)، تبادل فرهنگی (IA9,5).
۱۰	(Uhlir, 2004)	توجه به اسناد پشتیبان (IA10,1)، توجه به فاکتورهای قانونی (IA10,2)، توجه به فاکتورهای اقتصادی (IA10,3)، توجه به فاکتورهای نهادی (IA10,4)، توجه به فاکتورهای اجتماعی و فرهنگی (IA10,5)، توجه به پژوهش و آموزش (IA10,6)، توجه به حوزه‌های کاربردی (سلامت، محیط، انرژی، مالی و دفاع) (IA10,7).
۱۱	(Tester and Wallace, 2007)	– پدیدآوری و تولید اطلاعات کپی‌رایت (IA11,1)، پتنت (IA11,2)، علامت تجاری (IA11,3)، و رازداری تجاری (IA11,4). – انتشار و دسترسی به اطلاعات دسترسی به اطلاعات دولتی (IA11,5) و اطلاعات متعلق به دولت (IA11,6) – اشاعه اطلاعات
۱۲	(James, 2001)	حق برقراری ارتباط^۱ (IA12,1)، چارچوب قانونی و مقرراتی (IA12,2)، آزادی بیان و تبادل اطلاعات (IA12,3)، تنوع محتوی^۲ (IA12,4)، مالکیت و کنترل (IA12,5)، صدور مجوز و کنترل مالکیت فکری^۳ (IA12,6)، حریم خصوصی (IA12,7)، حکمرانی جهانی، ملی و منطقه‌ای (IA12,8)، زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات (IA12,9)، آگاهی از حقوق و تحقق حق^۴ (IA12,10).
۱۳	(Duff, 2007)	آزادی اطلاعات (IA13,1)، حریم خصوصی (IA13,2)، حفاظت و امنیت اطلاعات (IA13,3)، اسرار رسمی^۵ (IA13,4)، کتابخانه‌ها و آرشیوها (IA13,5)، مدارک علمی، فنی و پزشکی (IA13,6)، اقتصاد انتشارات دولتی^۶ (IA13,7)، کپی‌رایت و مالکیت فکری (IA13,7)، زیرساخت ملی اطلاعات (IA13,8)، جریان‌های بین‌المللی اطلاعات (IA13,9).
۱۴	(McClure and Jaeger, 2008)	حریم خصوصی (IA14,1)، محرمانگی و امنیت پرونده‌های دولتی (IA14,2)، دسترسی، بازیابی و کاربرد اطلاعات (IA14,2)، آزادی اطلاعات و شفافیت دولت (IA14,3)، مالکیت فکری (IA14,4)، دولت الکترونیک (IA14,5)، صحت^۷ اطلاعات دولتی (IA14,6)، فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات (IA14,7)، مدیریت اطلاعات (IA14,8).
۱۵	(Yusuf, Basri and Zin, 2010)	اطلاعات علمی و فنی (IA15,1)، کتابخانه (IA15,2)، فناوری اطلاعات و ارتباطات (IA15,3)، موضوع‌های اجتماعی (IA15,4)، اطلاعات دولتی (IA15,5)، اقتصاد (IA15,6).
۱۶	(Owen, Cooke, and Matthews, 2012)	– مهارت‌ها سواد اطلاعاتی (IA16,1)، تربیت متخصصین اطلاعات (IA16,2) – محتوی کیفیت اطلاعات (IA16,3) – دسترسی پذیری

1. Right to communicate
2. Diversity of content
3. Licensing and control of intellectual property
4. Rights awareness and realization of right
5. Official Secrets
6. Economics of government publication
7. Veracity

		حقوق داده^۱ (IA16,4)، کاهش هزینه‌های دسترسی (IA16,5)، افزایش کانال‌های دسترسی (IA16,6)، شمول دیجیتال (IA16,7)، دستورالعمل‌های قابلیت همکاری آذر زمینه رسانه‌های دیجیتال (IA16,8). – مقررات حفظ حریم خصوصی (IA16,9)، مالکیت فکری (IA16,10)، امانت‌سپاری حقوقی (IA16,11)
۱۷	(Henrici, 2004)	– زیرساخت فناوری اطلاعات زیرساخت‌ها و سرویس‌های مخابراتی (IA17,1)، سیستم‌های اطلاعاتی (IA17,2) – بازارهای اطلاعات اطلاعات بازار (IA17,3)، نفوذ در بازار (IA17,4)، سیاست‌های قیمت‌گذاری (IA17,5). – منابع انسانی آموزش و پرورش و تربیت متخصصان اطلاعات (IA17,6). – قوانین و مقررات حکمرانی (IA17,7)، مشارکت بخش عمومی و خصوصی (IA17,8)، جریان بین‌مرزی اطلاعات (IA17,9)، حقوق مالکیت اطلاعات دولت (IA17,10)، دسترسی جهانی (IA17,11)، حفاظت از آرشیوها و مدیریت سوابق (IA17,12)، حفاظت از اطلاعات شخصی (IA17,13)، حفاظت از داده‌ها و حفظ حریم خصوصی (IA17,14)، پخش و صدور مجوز (IA17,15)، آزادی انتشار و اشاعه اطلاعات (IA17,16)، کنترل دسترسی (IA17,17)، حقوق اطلاعات (IA17,18)، برابری دسترسی (IA17,19)، حقوق دسترسی (IA17,20).
۱۸	(Karan and Gurstein, 2011)	– سیاست کلی و هماهنگی وجود چشم‌انداز و اهداف مشخص (IA18,1)، سیاست ICT (IA18,2)، سیاست دولت الکترونیک و دسترسی آزاد (IA18,3)، ختم‌شدن گذار اطلاعات پژوهشی و مخازن ملی (IA18,4). – زیرساخت ارتباطات از راه دور توسعه شبکه (IA18,5)، نقش‌های بخش عمومی و خصوصی (IA18,6)، سیاست قیمت‌گذاری (IA18,7)، دسترسی جهانی (IA18,8)، مقررات (IA18,9). – بخش اطلاعات محتوی اطلاعات (IA18,10)، تحویل اطلاعات (IA18,11)، پردازش اطلاعات (IA18,12) – اطلاعات و سازمان بخش عمومی و دولت الکترونیک (IA18,13)، بخش خصوصی و تجارت الکترونیک (IA18,14)، – اطلاعات در جامعه استفاده‌های اجتماعی اطلاعات (IA18,15)، غلبه بر شکاف دیجیتال (IA18,16) – چارچوب قانونی و مقرراتی حقوق مالکیت فکری (IA18,17)، حفاظت از داده‌ها و حریم خصوصی (IA18,18)، حقوق دسترسی به اطلاعات (IA18,19)، سانسور (IA18,20) – مهارت‌ها و شایستگی‌ها سواد اطلاعاتی (IA18,21)، مهارت‌های مدیریت اطلاعات (IA18,22)، متخصصان اطلاعات (IA18,23).

۳. روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع روش کیفی فرا ترکیب نوعی مطالعه کیفی است که اطلاعات و یافته‌های استخراج شده از مطالعات کیفی دیگر، با موضوع در پیوند و مشابه را بررسی می‌کند. در نتیجه نمونه مورد نظر برای فرا ترکیب، از مطالعات کیفی منتخب و بر اساس ارتباط آن با سوال تحقیق تشکیل می‌شود. فرا ترکیب تحلیل یافته‌های مطالعات منتخب است. به عبارتی فرا ترکیب، ترکیب تفسیر تفسیرهای داده‌های اصلی مطالعه‌های منتخب است. فرا ترکیب، بر مطالعه‌های کیفی که لزوماً مبانی نظری وسیعی را دربردارنده نمی‌شود تمرکز دارد و به جای ارائه خلاصه جامعی از یافته‌ها، یک ترکیب تفسیری از یافته‌ها را ایجاد می‌کند و از طریق ترکیب تحقیق‌های کیفی مختلف به کشف موضوع‌ها و استعاره‌های جدید و اساسی می‌پردازد و با این

^۱. Right to data

^۲. Interoperability

روش، دانش جاری را ارتقاء داده و یک دید فراگیر و گسترده‌ای را نسبت به مسائل به وجود می‌آورد. این روش مستلزم این است که پژوهشگر بازنگری دقیق و عمیقی انجام داده و یافته‌های تحقیق‌های کیفی در پیوند را ترکیب کند. از طریق بررسی یافته‌های مقاله‌های اصلی تحقیق، پژوهشگران واژه‌هایی را آشکار و ایجاد می‌کنند که نمایش جامع‌تری از پدیده تحت بررسی را نشان می‌دهد (Zimmer, 2006). در این تحقیق برای شناسایی ابعاد درخور و مناسب چارچوب پیشنهادی ابعاد سیاست ملی اطلاعات از رویکرد هفت مرحله‌ای «نوبلت و هیر»^۱ استفاده شده که فازهای آن عبارتند از: ۱- شروع^۲، ۲- تصمیم در مورد مواردی که در پیوند با مطالعه است^۳، ۳- خواندن مطالعات^۴، ۴- تعیین ارتباط مطالعات با یکدیگر^۵، ۵- ترجمه و تبدیل مطالعات به یکدیگر^۶، ۶- ترکیب ترجمه‌ها^۷ و ۷- بیان کردن و شرح و تلفیق و ترکیب^۸ است (Noblit and Hare, 1988). در پژوهش حاضر گام‌های هفت گانه مذکور در قالب ۴ گام به اجرا رسیده است (شکل ۱).

شکل ۱. گام‌های شناسایی حوزه‌های موضوعی سیاست اطلاعات

راهبرد جست‌وجوی آثار: با تنظیم سوال پژوهش مبنی بر اینکه ابعاد و مولفه‌های سیاست ملی اطلاعات کدامند؟ به بررسی نظام‌مند آثار پرداخته شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل آثار در پیوند با سیاست ملی اطلاعات پایگاه‌های جهانی «وب آو ساینس»^۹ و «اسکوپوس»^{۱۰} و پایگاه‌های فارسی مگیران و جهاد دانشگاهی بوده است که در تیر ماه ۱۳۹۸ کاوش شده‌اند.

برای انجام جست‌وجو، اصطلاح‌های «information policy» و «issue areas in information policy» در فیلدهای عنوان، چکیده، و کلیدواژه آثار در پایگاه‌های جهانی و اصطلاح‌های «خط‌مشی اطلاعات» و «سیاست اطلاعات» در فیلدهای مشابه در پایگاه‌های فارسی کاوش شدند. روی هم‌رفته (پس از

^۱ Noblit & Hare

^۲ Getting started

^۳ Deciding what is relevant to the initial interest

^۴ Reading the studies

^۵ Determining how the studies are related

^۶ Translating the studies into one another

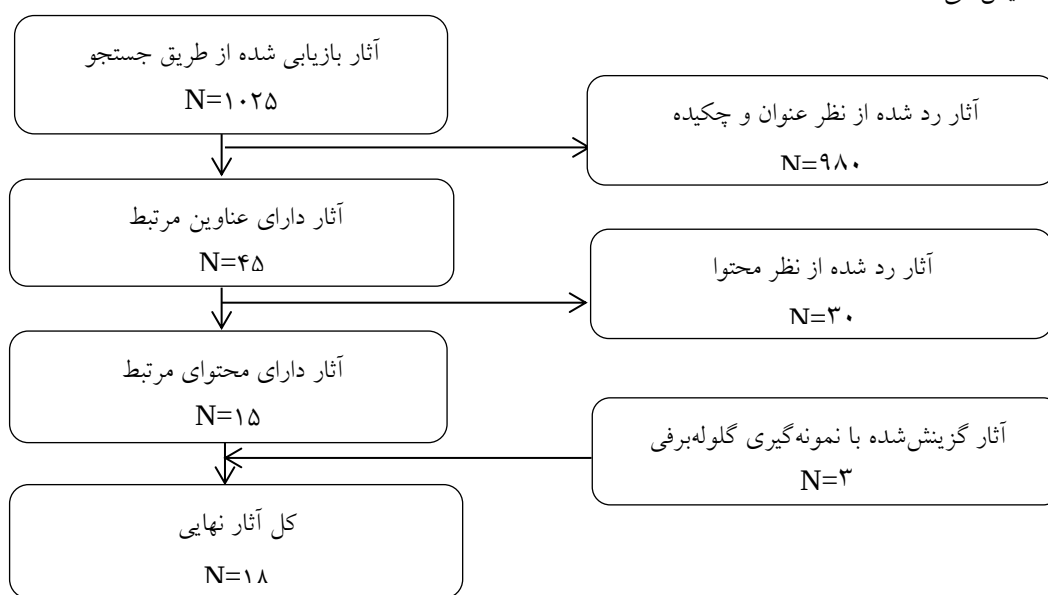
^۷ Synthesizing translations

^۸ Expressing the synthesis

^۹ Web of Science

^{۱۰} Scopus

حذف رکوردهای تکراری)، ۱۰۱۵ رکورد در پایگاه‌های جهانی و ۲۵ رکورد در پایگاه‌های فارسی بازیابی شدند. برای آگاهی از آثار در پیوند با سوال این پژوهش، آثار در نرم‌افزار «اندنوت ۷» درون‌دهی شدند و از حیث مرتبط بودن عنوان با هدف پژوهش، در دسترس بودن، مرتبط بودن چکیده، و مرتبط بودن محتوا مورد بررسی قرار گرفتند. پس از مطالعه عنوان و چکیده، ۴۲ اثر انگلیسی زبان برای مطالعه تمام‌متن گزینش شدند (هیچ یک از آثار فارسی زبان در پیوند نبودند). پس از مطالعه تمام‌متن نیز، سرانجام، ۱۵ اثر انگلیسی زبان به عنوان نمونه پژوهش برگزیده شدند. گفتنی است که به روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی، سه اثر در پیوند با موضوع این پژوهش در بخش «منابع و مآخذ» آثار گردآوری شده شناسایی شدند. در پایان، ۱۸ اثر به عنوان نمونه پژوهش گزینش شدند و تحلیل‌های لازم روی آنها انجام شدند. شکل ۲، خلاصه‌ای از فرآیند گزینش را نمایش می‌دهد.

شکل ۲. شیوه انتخاب مقالات مناسب برای تحلیل

در پژوهش‌های کیفی برای بالا بردن اعتبار یافته‌ها توصیه می‌شود شمار افرادی که در کدگذاری و دسته‌بندی داده‌ها درگیر هستند بیشتر و بیشتر باشد. در این پژوهش نیز دو نفر به شکل مستقیم در فرایند کدگذاری و دسته‌بندی داده‌ها درگیر بوده‌اند و یک ناظر نیز بر کار آنها نظارت داشته است. از این رو، می‌توان گفت که یافته‌های پژوهش از سطحی از اعتبار برخوردار هستند.

نتایج گام‌های اول (جمع‌آوری و بررسی نوشته‌های دانشگاهی) و دوم (شناسایی ارتباط میان نوشته‌های دانشگاهی و تلخیص نتایج) در جدول (۱)، بیان شده است. گام‌های سوم (-تفسیر و ترجمه داده‌ها) و چهارم (ترکیب داده‌ها و معرفی چارچوب جدید) به ترتیب در ادامه تشریح می‌شوند.

۳-۱. ابعاد سیاست ملی اطلاعات در نوشته‌های دانشگاهی

آنگونه که اطلاعات جدول شماره ۱ نشان می‌دهد، ابعاد و موضوع‌های سیاست ملی اطلاعات در پژوهش‌های گوناگون، شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند. گاه ابعاد و موضوع‌های سیاستی به یک مفهوم اشاره دارند

ولی برای آنها از تعابیر متفاوت بهره‌برداری شده است. در این بخش کوشش می‌شود تا با تفسیر پژوهشگران از ابعاد و موضوع‌های سیاستی در پژوهش‌های گوناگون، ابعاد و موضوع‌هایی که به نحوی به مفاهیم نسبتاً همانند اشاره دارند در گروه‌های هم‌ارز دسته‌بندی شوند. دسته‌بندی ابعاد و موضوع‌های سیاستی هم‌ارز در مطالعات مختلف، در جدول ۲ نشان داده شده است. چنانچه جدول ۲ نشان می‌دهند ابعاد و موضوع‌های سیاستی پژوهش‌های گوناگون در شش طبقه هم‌ارز دسته‌بندی شده است.

جدول ۲. دسته‌بندی ابعاد و موضوع‌های سیاست ملی اطلاعات در طبقات هم‌ارز

ردیف	نام منبع خط‌مشی‌گذاری اطلاعات مورد مطالعه	م. س. هم‌ارز طبقه ۱	م. س. هم‌ارز طبقه ۲	م. س. هم‌ارز طبقه ۳	م. س. هم‌ارز طبقه ۴	م. س. هم‌ارز طبقه ۵	م. س. هم‌ارز طبقه ۶
۱	(Pasek 2015)	سوادکامپیوتر (IA1,24)، سواد اطلاعاتی (IA1,33)، ارتقای آموزش و پرورش (IA1,34)	مالکیت فکری (IA1,1)، سانسور عقاید (IA1,2)، مالکیت (IA1,9)، کپی رایت (IA1,10)، دسترسی آزاد (IA1,11)، صدور مجوز (IA1,12)، مدیریت حقوق دیجیتال (IA1,13)، حقوق حریم خصوصی (IA1,27)، اطلاعات شخصی قابل شناسایی (IA1,28)، نظارت بر اطلاعات (IA1,29)، امنیت داده (IA1,30)، سرقت ادبی (IA1,31)، استفاده منصفانه (IA1,32)، اسرار امنیت ملی (IA1,35)، آزادی اطلاعات (IA1,23)	کتابخانه‌ها و آرشیوها (IA1,18)، شبکه‌های باند پهن (IA1,19)، پروتکل‌های اینترنت (IA1,22)	آزادای بیان (IA1,3)، آزادی مطبوعات (IA1,4)، جریان‌های بین‌المللی داده (IA1,15)، بی‌طرفی شبکه (IA1,21)	کلان داده‌ها (IA1,5)، کیفیت داده‌ها (IA1,6)، علم الکترونیک (IA1,7)، بودجه پژوهش (IA1,8)، اشاعه و اشتراک دانش (IA1,16)، علم جهانی (IA1,20)	تجارت (IA1,14)، هزینه (IA1,17)

				فیلترینگ (IA1,25).			
۲	(Bustamante 2007)	دسترسی به اطلاعات عمومی در ادارات دولتی (IA2,4).	فناوری ارتباطی اطلاعات و جامعه اطلاعاتی (IA2,5).	اطلاعات علمی و فناوریانه (IA2,2)، اطلاعات آماری (IA2,3).			
۳	(Païaro and Betancourt 2007)	سواد دیجیتالی (IA3,11)	چارچوب‌های قانونی و مقرراتی (IA3,1)، دسترسی به اطلاعات (IA3,2)، زیرساخت ارتباطی اطلاعات (IA3,1)، سیستم‌های اطلاعاتی (IA3,4)، برنامه‌های کاربردی و نرم‌افزارها (IA3,5)، کتابخانه‌های عمومی (IA3,6)، مراکز دسترسی عمومی (IA3,8).	حفاظت از اطلاعات و دسترسی جهانی (IA3,9)، اشاعه اطلاعات علمی و فناوریانه (IA3,7)، توسعه محتوا (IA3,10)، تحقیق و توسعه نوآوری (IA3,12).	هزینه دسترسی (IA3,3).		
۴	(Moore 2005)	سواد اطلاعاتی (IA4,15)، مهارت‌های عمومی در زمینه مدیریت اطلاعات (IA4,16)، و متخصصین اطلاعات (IA4,17).	حقوق مالکیت فکری (IA4,12)، حفاظت از داده‌ها (IA4,13)، دسترسی به اطلاعات و سانسور (IA4,14)، بخش عمومی و دولت-الکترونیک (IA4,7)، بخش خصوصی و تجارت الکترونیک (IA4,8)، سیاست توانمندسازی (IA4,9)، استفاده اجتماعی از اطلاعات (IA4,10)، شکاف دیجیتال (IA4,11).	توسعه شبکه (IA4,1)، نقش‌های بخش عمومی و خصوصی (IA4,2)، دسترسی و مقررات جهانی (IA4,4).	محتوی اطلاعات تحویل و پردازش اطلاعات (IA4,6).	سیاست قیمت‌گذاری (IA4,3).	
۵	(Smith 2002)	مدیریت منابع اطلاعاتی (IA5,10).	کپی رایت (IA5,1)، مالکیت فکری (IA5,2)، حفاظت از پایگاه‌های داده (IA5,3)، نقش کتابخانه-ها در عصر الکترونیک (IA5,12)، استانداردهای دسترسی به	دسترسی باز و جهانی به اطلاعات دولتی (IA5, 7).	تمامیت و درستی اطلاعات ^۱ آرشیو دیجیتال (IA5,6)، (IA5,5).	استانداردهای بین‌المللی قیمت‌گذاری (IA5,9).	

^۱. Information integrity

			داده (IA5,8).	امنیت و حریم خصوصی (IA5,4).			
عوامل اقتصادی در پیوند با اقتصاد اطلاعاتی یک کشور (IA6,5).	- سیاست در پیوند با چرخه حیات اطلاعات (IA6, 1)؛ - ارتباط سیاست عمومی با کاربرد اطلاعات (IA6,2)، دسترسی و موجود بودن اطلاعات (IA6,3).		عوامل اجتماعی (IA6,4).			(Arnold 2004)	۶
	انتشارات دولتی (IA7,15).	مخابرات (IA7,9)، دسترسی جهانی (IA7,10)، حقوق رسانه (IA7,11)، آزادی بیان (IA7,12)، جریان‌های داده بین‌مرزی (IA7,5).	کتابخانه‌های ملی (IA7,16)، صنعت اطلاعات (IA7,18)، زیرساخت اطلاعات (IA7,19).	امنیت اطلاعات (IA7,1)، حریم خصوصی (IA7,2)، امنیت ملی (IA7,3)، محرمانگی رسمی (IA7,4)، افشای اطلاعات (IA7,6)، کیبی رایت (IA7,7)، حقوق مالکیت فکری (IA7,8)، امانت‌سپاری حقوقی (IA7,17)، آزادی اطلاعات (IA7,13).	مدیریت منابع اطلاعات در دولت (IA7,14)،	(Rowlands. Fisenschitz. and Bawden 2002)	۷
	صنعت کامپیوتر (ذخیره‌سازی و پردازش اطلاعات) (IA8,1)، اتوماسیون (خودکارسازی پدیدآوری و نمایش اطلاعات) (IA8,2).	صنعت ارتباط از راه دور (IA8,3).				(The International Engineering Consortium 2007)	۸

تجارت جهانی (IA9,4)	تولید و اشاعه اطلاعات (IA9,3)		تبادل فرهنگی (IA9,5)	حاکم (نگران اطلاعات ملی) (IA9,1)	تحول و دگرگونی (خلاقیت و سرزندگی فردی) (IA9,2)	(Maxwell 2003)	۹
توجه به فاکتورهای اقتصادی (IA10,3)	توجه به حوزه-های کاربردی (سلامت، محیط، انرژی، مالی و دفاع) (IA10,7)		توجه به فاکتورهای اجتماعی و فرهنگی (IA10,5)	توجه به فاکتورهای قانونی (IA10,2) توجه به فاکتورهای نهادی (IA10,4)	توجه به پژوهش و آموزش (IA10,6)	(Uhlir 2004)	۱۰
				کی‌رایت (IA11,1) پتنت (IA11,2) علامت تجاری (IA11,3) و رازداری تجاری (IA11,4) دسترسی به اطلاعات دولتی (IA11,5) دسترسی به اطلاعات متعلق به دولت (IA11,6)		(Lester and Willace 2007)	۱۱
	تنوع محتوی ^۱ (IA12,4)	حق برقراری ارتباط ^۲ (IA12,1) آزادی بیان و تبادل اطلاعات (IA12,3)	زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات (IA12,9)	چارچوب قانونی و مقرراتی (IA12,2) مالکیت و کنترل (IA12,5) صدور مجوز و کنترل مالکیت فکری ^۳ (IA12,6) حریم خصوصی (IA12,7) حکمرانی جهانی، ملی و		(James 2001)	۱۲

^۱. Diversity of content

^۲. Right to communicate

^۳. Licensing and control of intellectual property

				منطقه‌ای (IA12,8)، آگاهی از حقوق و تحقق حق ^۱ (IA12,10)			
اقتصاد انتشارات دولتی ^۲ (IA13,7)	مدارک علمی، فنی و پزشکی (IA13,6)	جریان‌های بین‌المللی اطلاعات (IA13,9)	کتابخانه‌ها و آرشیوها (IA13,5)، زیرساخت ملی اطلاعات (IA13,8)	حریم خصوصی (IA13,2)، حفاظت و امنیت اطلاعات (IA13,3)، اسرار رسمی ^۳ (IA13,4)، کپی‌رایت و مالکیت فکری (IA13,7)، آزادی اطلاعات (IA13,1)		(Duff 2007)	۱۳
	صحت ^۴ اطلاعات دولتی (IA14,6)، دسترسی، بازیابی و کاربرد اطلاعات (IA14,2)		دولت الکترونیک (IA14,5)، فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات (IA14,7)	حریم خصوصی (IA14,1)، محرمانگی و امنیت پرونده- های دولتی (IA14,2)، مالکیت فکری (IA14,4)، آزادی اطلاعات و شفافیت دولت (IA14,3)	مدیریت اطلاعات (IA14,8)	(McClure and Jaeger 2008)	۱۴
اقتصاد (IA15,6)	اطلاعات علمی و فنی (IA15,1)، اطلاعات دولتی (IA15,5)		کتابخانه (IA15,2)، فناوری اطلاعات و ارتباطات (IA15,3)، موضوع‌های اجتماعی (IA15,4)			(Yusuf Basri. and Zin 2010)	۱۵
کاهش هزینه - های دسترسی (IA16,5)	کیفیت اطلاعات (IA16,3)	دستورالعمل - های قابلیت همکاری ^۵ و	شمول دیجیتال (IA16,7)	حقوق داده ^۶ (IA16,4)، حفظ حریم	سواد اطلاعاتی (IA16,1)، تربیت	(Owen . Cooke. and Matthews 2012)	۱۶

1. Rights awareness and realization of right

2. Economics of government publication

3. Official Secrets

4. Veracity

5. Interoperability

6. Right to data

		زمینه رسانه های دیجیتال (IA16,8)	افزایش کانال - های دسترسی (IA16,6)	خصوصی (IA16,9)، مالکیت فکری (IA16,10)، امانت سپاری حقوقی (IA16,11)	متخصصین اطلاعات (IA16,2)		
اطلاعات بازار (IA17,3)، نفوذ در بازار (IA17,4)، سیاست های قیمت گذاری (IA17,5)		جریان بین مرزی اطلاعات (IA17,9)، دسترسی جهانی (IA17,11)	زیرساخت ها و سرویس های مخابراتی (IA17,1)	حکمرانی (IA17,7)، مشارکت بخش عمومی و خصوصی (IA17,8)، حقوق مالکیت اطلاعات دولت (IA17,10)، حفاظت از آرشیوها و مدیریت سوابق (IA17,12)، حفاظت از اطلاعات شخصی (IA17,13)، حفاظت از داده ها و حفظ حریم خصوصی (IA17,14)، پخش و صدور مجوز (IA17,15)، آزادی انتشار و اشاعه اطلاعات (IA17,16)، کنترل دسترسی (IA17,17)، حقوق اطلاعات (IA17,18)، برابری دسترسی (IA17,19)، حقوق دسترسی (IA17,20)	آموزش و پرورش و تربیت متخصصان اطلاعات (IA17,6)	(Henrici 2004)	۱۷
سیاست قیمت گذاری (IA18,7)	خط مشی گذاری اطلاعات پژوهشی و	توسعه شبکه (IA18,5)، نقش های	سیاست ICT (IA18,2)، سیاست دولت	مقررات (IA18,9)، حقوق مالکیت	سواد اطلاعاتی (IA18,21)	(Karan and Gurstein 2011)	۱۸

	مهارت‌های مدیریت اطلاعات (IA18,22)، متخصصان اطلاعات (IA18,23)	فکری (IA18,17)، حفاظت از داده‌ها و حریم خصوصی (IA18,18)، حقوق دسترسی به اطلاعات (IA18,19)، سانسور (IA18,20)	الکترونیک و دسترسی آزاد (IA18,3)، بخش عمومی و دولت الکترونیک (IA18,13)، بخش خصوصی و تجارت الکترونیک (IA18,14)، استفاده‌های اجتماعی اطلاعات (IA18,15)، غلبه بر شکاف دیجیتال (IA18,16)	بخش عمومی و خصوصی دسترسی جهانی (IA18,8)	مخازن ملی (IA18,4)، محتوی اطلاعات (IA18,10)، تحویل اطلاعات (IA18,11)، پردازش اطلاعات (IA18,12)		
--	---	---	--	---	--	--	--

۳-۲. ترکیب ابعاد و موضوع‌های سیاست ملی اطلاعات و معرفی چارچوب تازه

در این بخش، بر اساس تفسیر پژوهشگران از ابعاد و موضوع‌های هم‌ارز که در بخش ۳-۱ به طور کامل و تفصیلی به آنها پرداخته شد، کوشش شده است تا استعاره‌های مناسب فراگیر برای هر یک از طبقات هم‌ارز ابعاد و موضوع‌های سیاست ملی اطلاعات ارائه شود (جدول ۳). در این گام، کدهای استخراج شده از پژوهش‌های پیشین روی میزی کنار یک‌دیگر چیده شده‌اند و به روش رفت‌وبرگشتی این کدها کنار یک‌دیگر دسته‌بندی شده‌اند. دو پژوهشگر در کل این فرایند درگیر بوده‌اند و یک ناظر نیز بر کار آنها نظارت داشته است. پژوهشگران تلاش نمودند تا با تحلیل کدهای هر طبقه هم‌ارز استعاره جامعی که پوشش خوبی نسبت به مفاهیم کدهای مربوطه دارد برای آن طبقه هم‌ارز ارائه نمایند. این استعاره‌های جدید، همان ابعاد اصلی سیاست ملی اطلاعات است.

جدول ۳. ترکیب ابعاد هم‌ارز در نوشته‌های دانشگاهی در زمینه خط‌مشی‌گذاری اطلاعات و معرفی چارچوب جدید

ردیف	طبقات هم-ارز موضوع‌های سیاسی	ابعاد اصلی	ابعاد فرعی	کدهای هم‌ارز در نوشته‌های دانشگاهی
۱	موضوع‌های سیاسی هم‌ارز طبقه ۱	منابع انسانی و مهارت‌ها	سواد اطلاعاتی	سواد کامپیوتر (IA1,24)، سواد اطلاعاتی (IA1,33)، سواد دیجیتالی (IA3,11)، سواد اطلاعاتی (IA4,15)، سواد اطلاعاتی (IA16,1)، سواد اطلاعاتی (IA18,21).
			مهارت‌های مدیریت منابع اطلاعات	مهارت‌های عمومی در زمینه مدیریت اطلاعات (IA4,16)، مدیریت منابع اطلاعاتی (IA5,10)، مدیریت منابع اطلاعات در دولت (IA7,14)، مدیریت اطلاعات (IA14,8)، مهارت‌های مدیریت اطلاعات (IA18,22).
			آموزش، پرورش و تربیت	ارتقای آموزش و پرورش (IA1,34)، متخصصین اطلاعات (IA4,17)، تحول و دگرگونی (خلاقیت و سرزندگی فردی) (IA9,2)، توجه به پژوهش و آموزش (IA10,6)، تربیت متخصصین اطلاعات (IA16,2).

آموزش و پرورش و تربیت متخصصان اطلاعات (IA17,6)، متخصصان اطلاعات (IA18,22).	متخصصان اطلاعات			
مالکیت فکری (IA1,1)، مالکیت (IA1,9)، سرقت ادبی (IA1,31)، حقوق مالکیت فکری (IA4,12)، مالکیت فکری (IA5,2)، حقوق مالکیت فکری (IA7,8)، کپی رایت (IA1,10)، صدور مجوز (IA1,12)، کپی رایت (IA5,1)، کپی رایت (IA7,7)، کپی رایت (IA11,1)، پتنت (IA11,2)، علامت تجاری (IA11,3)، و رازداری تجاری (IA11,4)؛ صدور مجوز و کنترل مالکیت فکری ^۱ (IA12,6)، اسرار رسمی ^۲ (IA13,4)، کپی رایت و مالکیت فکری (IA13,7)، مالکیت فکری (IA14,4)، مالکیت فکری (IA16,10)، پخش و صدور مجوز (IA17,15)، حقوق مالکیت فکری (IA18,17)،	حقوق مالکیت فکری	قوانین و مقررات	موضوع‌های سیاستی هم‌ارز طبقه ۲	۲
حقوق حریم خصوصی (IA1,27)، اطلاعات شخصی قابل شناسایی (IA1,28)، نظارت بر اطلاعات (IA1,29)، امنیت داده (IA1,30)، حفاظت از داده‌ها (IA4,13)، حفاظت از پایگاه‌های داده (IA5,3)، امنیت و حریم خصوصی (IA5,4)، امنیت اطلاعات (IA7,1)، حریم خصوصی (IA7,2)، حریم خصوصی (IA12,7)، حریم خصوصی (IA13,2)، حفاظت و امنیت اطلاعات (IA13,3)، حریم خصوصی (IA14,1)، حقوق داده ^۳ (IA16,4)، حفظ حریم خصوصی (IA16,9)، حفاظت از آرشیوها و مدیریت سوابق (IA17,12)، حفاظت از اطلاعات شخصی (IA17,13)، حفاظت از داده‌ها و حفظ حریم خصوصی (IA17,14)، حقوق اطلاعات (IA17,18)، حفاظت از داده‌ها و حریم خصوصی (IA18,18).	حفاظت از داده و حریم خصوصی			
سانسور عقاید (IA1,2)، فیلترینگ (IA1,25)، دسترسی به اطلاعات و سانسور (IA4,14)، سانسور (IA18,20).	سانسور			
دسترسی آزاد (IA1,11)، استفاده منصفانه (IA1,32)، اسرار امنیت ملی (IA1,35)، آزادی اطلاعات (IA1,23)، دسترسی به اطلاعات عمومی در ادارات دولتی (IA2,4)، دسترسی به اطلاعات (IA3,2)، محرمانگی رسمی (IA7,4)، افشای اطلاعات (IA7,6)، امانت‌سپاری حقوقی (IA7,17)، آزادی اطلاعات (IA7,13)، دسترسی به اطلاعات دولتی (IA11,5)، دسترسی به اطلاعات متعلق به دولت (IA11,6)، آزادی اطلاعات (IA13,1)، محرمانگی و امنیت پرونده‌های دولتی (IA14,2)، آزادی اطلاعات و شفافیت دولت (IA14,3)، امانت‌سپاری حقوقی (IA16,11)، آزادی انتشار و اشاعه اطلاعات (IA17,16)، کنترل دسترسی (IA17,17)، برابری دسترسی (IA17,19)، حقوق دسترسی (IA17,20)، حقوق دسترسی به اطلاعات (IA18,19).	دسترسی به اطلاعات	جامعه اطلاعاتی و زیرساخت	موضوع‌های سیاستی هم‌ارز طبقه ۳	۳
شکاف دیجیتال (IA4,11)، شمول دیجیتال (IA16,7)، غلبه بر شکاف دیجیتال (IA18,16).	غلبه بر شکاف دیجیتال			
استفاده اجتماعی از اطلاعات (IA4,10)، تبادل فرهنگی (IA9,5)، توجه به فاکتورهای اجتماعی و فرهنگی (IA10,5)، موضوع‌های اجتماعی (IA15,4)، افزایش کانال‌های دسترسی (IA16,6)، استفاده‌های اجتماعی اطلاعات (IA18,15).	استفاده‌های اجتماعی از اطلاعات			
بخش عمومی و دولت-الکترونیک (IA4,7)، دولت الکترونیک (IA14,5)، سیاست دولت الکترونیک و دسترسی آزاد (IA18,3)، بخش عمومی و دولت الکترونیک (IA18,13).	بخش عمومی و دولت الکترونیک			
بخش خصوصی و تجارت الکترونیک (IA4,8)، بخش خصوصی و تجارت الکترونیک (IA18,14).	بخش خصوصی و تجارت الکترونیک			

^۱. Licensing and control of intellectual property

^۲. Official Secrets

^۳. Right to data

				توسعه و تقویت زیرساخت ICT	شبکه‌های باندپهن (IA1,19)، پروتکل‌های اینترنت (IA1,22)، فناوری ارتباطی اطلاعات و جامعه اطلاعاتی (IA2,5)، زیرساخت ارتباطی اطلاعات (IA3,1)، سیستم‌های اطلاعاتی (IA3,4)، برنامه‌های کاربردی و نرم‌افزارها (IA3,5)، استانداردهای دسترسی به داده (IA5,8)، زیرساخت اطلاعات (IA7,19)، زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات (IA12,9)، زیرساخت ملی اطلاعات (IA13,8)، فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات (IA14,7)، فناوری اطلاعات و ارتباطات (IA15,3)، زیرساخت‌ها و سرویس‌های مخابراتی (IA17,1)، یاست ICT (IA18,2).
				توسعه و تقویت کتابخانه‌ها، آرشیوها، مراکز دسترسی عمومی	کتابخانه‌ها و آرشیوها (IA1,18)، کتابخانه‌های عمومی (IA3,6)، مراکز دسترسی عمومی (IA3,8)، نقش کتابخانه‌ها در عصر الکترونیک (IA5,12)، کتابخانه‌های ملی (IA7,16)، کتابخانه‌ها و آرشیوها (IA13,5)، کتابخانه (IA15,2).
				حقوق رسانه	آزادای بیان (IA1,3)، آزادی مطبوعات (IA1,4)، بی‌طرفی شبکه (IA1,21)، حقوق رسانه (IA7,11)، آزادی بیان (IA7,12)، حق برقراری ارتباط ^۱ (IA12,1)، آزادی بیان و تبادل اطلاعات (IA12,3)، دستورالعمل‌های قابلیت همکاری ^۲ در زمینه رسانه‌های دیجیتال (IA16,8).
				جریان بین-المللی داده	جریان‌های بین‌المللی داده (IA1,15)، جریان‌های داده بین‌مرزی (IA7,5)، جریان‌های بین‌المللی اطلاعات (IA13,9)، جریان بین‌مرزی اطلاعات (IA17,9).
				دسترسی جهانی	حفاظت از اطلاعات و دسترسی جهانی (IA3,9)، دسترسی و مقررات جهانی (IA4,4)، دسترسی باز و جهانی به اطلاعات دولتی (IA5, 7)، دسترسی جهانی (IA7,10)، دسترسی جهانی (IA17,11)، دسترسی جهانی (IA18,8).
				توسعه شبکه	توسعه شبکه (IA4,1)، مخابرات (IA7,9)، صنعت ارتباط از راه دور (IA8,3)، توسعه شبکه (IA18,5).
				نقش بخش عمومی و خصوصی	نقش‌های بخش عمومی و خصوصی (IA4,2)، نقش‌های بخش عمومی و خصوصی (IA18,6).
				کیفیت اطلاعات	کیفیت داده‌ها (IA1,6)، تمامیت و درستی اطلاعات ^۳ (IA5,5)، صحت ^۴ اطلاعات دولتی (IA14,6)، کیفیت اطلاعات (IA16,3).
				محتوی اطلاعات	علم الکترونیک (IA1,7)، علم جهانی (IA1,20)، اطلاعات علمی و فناوریانه (IA2,2)، اطلاعات آماری (IA2,3)، توسعه محتوا (IA3,10)، محتوی اطلاعات (IA4,5)، آرشیو دیجیتال (IA5,6)، انتشارات دولتی (IA7,15)، اتوماسیون (خودکارسازی پدیدآوری و نمایش اطلاعات) (IA8,2)، توجه به حوزه‌های کاربردی (سلامت، محیط، انرژی، مالی و دفاع) (IA10,7)، تنوع محتوی ^۵ (IA12,4)، مدارک علمی، فنی و پزشکی (IA13,6)، اطلاعات علمی و فنی (IA15,1)، اطلاعات دولتی (IA15,5)، محتوی اطلاعات (IA18,10).
				تحویل اطلاعات	اشاعه و اشتراک دانش (IA1,16)، اشاعه اطلاعات علمی و فناوریانه (IA3,7)، تحویل و پردازش اطلاعات (IA4,6)، تولید و اشاعه اطلاعات (IA9,3)، تحویل اطلاعات (IA18,11).

1. Right to communicate

2. Interoperability

3. Information integrity

4. Veracity

5. Diversity of content

			پردازش اطلاعات	کلان داده‌ها (IA1,5)، تحقیق و توسعه (IA3,13)، نوآوری (IA3,12)، تحویل و پردازش اطلاعات (IA4,6)، صنعت کامپیوتر (ذخیره‌سازی و پردازش اطلاعات) (IA8,1)، پردازش اطلاعات (IA18,12)، اطلاعات بازار (IA17,3)، نفوذ در بازار (IA17,4)،
	موضوع‌های سیاستی هم‌ارز طبقه ۵	بازارهای اطلاعات	اطلاعات بازار	عوامل اقتصادی در پیوند با اقتصاد اطلاعاتی یک کشور (IA6,5)، تجارت جهانی (IA9,4)، توجه به فاکتورهای اقتصادی (IA10,3)، اقتصاد (IA15,6).
۶			سیاست‌های قیمت‌گذاری	هزینه (IA1,17)، سیاست قیمت‌گذاری (IA4,3)، استانداردهای بین‌المللی قیمت‌گذاری (IA5,9)، اقتصاد انتشارات دولتی ^۱ (IA13,7)، سیاست‌های قیمت‌گذاری (IA17,5)، سیاست قیمت‌گذاری (IA18,7).

۴. بحث

در این پژوهش، ابعاد سیاست ملی اطلاعات که در مطالعات و مدل‌های گذشته مطرح شده‌اند متناسب با روش مورد استفاده در این پژوهش، مورد بازنگری دقیق و عمیقی قرار گرفته و در قالب یک چارچوب موضوعی فراگیر ترکیب شده‌اند. این چارچوب یک دید وسیع‌تر نسبت به ابعاد سیاست اطلاعات در اختیار پژوهشگران و سیاست‌گذاران قرار می‌دهد. این چارچوب به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا از ابعاد مختلفی که در گام‌های مختلف چرخه حیات سیاست اطلاعات مطرح هستند آگاهی یابند. چرخه حیات اطلاعات^۲، شامل خلق^۳، تولید^۴، اشاعه^۵، دسترسی^۶، و استفاده^۷ از اطلاعات است (Browne, 1997; Braman, 2011). نوآوری این پژوهش ارائه این چارچوب فراگیر است که همه ابعاد سیاست‌گذاری اطلاعات را در بر دارد. چارچوب پیشنهادی تحقیق حاضر بیانگر این است که با تدوین سیاست‌های مناسب برای مدیریت هر یک از ابعاد شناسایی شده، می‌توان جریان اطلاعات از نقطه خلق تا کاربرد اطلاعات تسهیل و تقویت کرد.

برای مثال، در گام خلق، سیاست‌گذاری مناسب در زمینه ابعادی نظیر ثبت اختراع و علائم تجاری می‌تواند از خالقان اطلاعات در مقابل آسیب‌های ناشی از انواع سرقت علمی حمایت نماید. در گام تولید سیاست‌گذاری مناسب در زمینه ابعادی نظیر انتقال مالکیت فکری یا کپی رایت می‌تواند از حقوق ناشران حمایت نمود (Pasek, 2015). در گام اشاعه با سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری مناسب درباره ابعادی نظیر حقوق رسانه، محتوای اطلاعات، تحویل اطلاعات، پردازش اطلاعات، کیفیت اطلاعات، می‌توان اقدامات ناعادلانه درباره چگونگی، مکان و زمان دسترسی به منابع اطلاعات و هزینه‌های مربوطه را کاهش داد. در گام دسترسی،

^۱. Economics of government publication

^۲. Information life cycle

^۳. Creation

^۴. Production

^۵. distribution

^۶. Access

^۷. Use

سیاست‌گذاری درباره ابعاد نظیر، سانسور، دسترسی به اطلاعات، غلبه بر شکاف دیجیتال، بخش عمومی و دولت الکترونیک، بخش خصوصی و تجارت الکترونیک، توسعه و تقویت زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات، توسعه و تقویت کتابخانه‌ها، آرشیوها، و مراکز دسترسی عمومی، جریان بین‌المللی داده، دسترسی جهانی، توسعه شبکه، نقش بخش عمومی و خصوصی، اطلاعات بازار، و سیاست‌های قیمت‌گذاری می‌توان دسترسی‌پذیری اطلاعات را تسهیل نمود. در گام کاربرد، با سیاست‌گذاری درست و دقیق درباره ابعاد نظیر سواد اطلاعاتی، مهارت‌های مدیریت منابع اطلاعات، آموزش، پرورش و تربیت متخصصان اطلاعات، حفاظت از داده و حریم خصوصی، و استفاده‌های اجتماعی از اطلاعات می‌توان ارتباطات آنلاین را تسهیل و از تجاوز افراد به حقوق دیگران ممانعت کرد.

هر یک از ابعاد اصلی و فرعی سیاست ملی اطلاعات در ادامه تشریح شده است:

❖ بعد منابع انسانی و مهارت‌ها

- **سواد اطلاعاتی:** سواد اطلاعاتی دربردارنده توانایی شناسایی نیازهای اطلاعات، جستجو و جمع‌آوری اطلاعات، استفاده از فناوری‌های دیجیتال و استفاده از شبکه‌ها، جمع‌آوری و مرتب‌سازی، ارزیابی اطلاعات جمع‌آوری شده و استفاده از آن برای دستیابی به اهداف خاص است. وجود سیاست‌ها و برنامه‌هایی برای آموزش موثر ICT در سطوح ابتدایی، متوسطه و دبیرستان و برای همه قشرهای جمعیتی، در تقویت سواد اطلاعاتی می‌تواند بسیار موثر باشد.
- **مهارت‌های مدیریت منابع اطلاعات:** بسیاری از افراد در یک جامعه نیاز به مهارت‌های پیشرفته‌تر، یعنی مهارت‌های مدیریت منابع اطلاعات دارند. مهارت‌های مدیریت منابع اطلاعات عبارتند از پدیدآوری محتوا، مدیریت اطلاعات آنلاین، مدیریت وب سایت، مدیریت داده، مهارت‌های بازیابی و دسترسی، پردازش اطلاعات. یادگیری این مهارت‌ها باعث می‌شود که افراد بتوانند در مشاغل و کارهای روزانه خود، از اطلاعات به شکل موثر و کارآمدی استفاده کنند.
- **آموزش، پرورش و تربیت متخصصان اطلاعات:** متخصصان اطلاعات افرادی هستند با مهارت‌های ویژه نظیر پدیدآوری محصولات و خدمات اطلاعاتی، سازماندهی اطلاعات در پایگاه داده‌ها و کتابخانه‌ها، انتقال اطلاعات به دیگران، جمع‌آوری اطلاعات، و پردازش اطلاعات. افزایش تعداد مراکز تعالی، مؤسسات آموزش عالی یا دانشگاه‌هایی که در زمینه تربیت و آموزش متخصصان اطلاعات و توسعه نیروی کارآمد در این زمینه فعالیت دارند می‌تواند در این رابطه بسیار موثر باشد.

❖ بعد قوانین و مقررات

- **حقوق مالکیت فکری:** وجود یک سیستم قوی از قوانین برای حفاظت از حقوق مالکیت فکری ضروری است. دو عنصر کلیدی در قوانین مالکیت فکری، کپی رایت و حق ثبت اختراع^۱ است. قوانین کپی رایت، برای حفاظت از کتاب‌ها، مجلات، فیلم‌ها، موسیقی و نرم‌افزار و حقوق ثبت

^۱. Patent

اختراع برای حفاظت از اختراعات طراحی شده‌اند. افزون بر این، در حال حاضر بسیاری از کشورها، قوانینی را برای حفاظت از علائم تجاری^۱، برندها، طرح‌ها و حتی اصالت جغرافیایی محصولات^۲ طراحی کرده‌اند.

- **دسترسی به اطلاعات:** افراد و سازمان‌ها انتظار دارند که بتوانند به اطلاعاتی که توسط دولت و سایر ادارات رسمی نگهداری می‌شود، دسترسی داشته باشند. در بسیاری از کشورها، این حقوق دسترسی در قانون آزادی اطلاعات تدوین شده است. بر اساس قانون آزادی اطلاعات، دولت از قانون‌گذار می‌خواهد که با شرایطی خاص، امکان دسترسی عموم مردم به اسناد، مدارک و گزارش‌ها را فراهم کند.
- **سانسور:** امروزه، گسترش ارتباطات جهانی بیشتر شده است و باعث می‌شود فرهنگ‌های بومی/ محلی با اطلاعاتی که توسط هنجارها و ارزش‌های فرهنگی مختلف شکل گرفته‌اند، از بین بروند. ابزارهایی که به این موضوع دامن می‌زنند عبارتند از: وب‌سایت‌ها، فیلم‌ها، پورنوگرافی، بازی‌های کامپیوتری و غیره. در چنین شرایطی سانسور ابزاری در اختیار دولت‌هاست که از این امر جلوگیری می‌کند.

❖ بعد جامعه اطلاعاتی و زیرساخت

- **غلبه بر شکاف دیجیتال:** حمایت از ارائه و استفاده از اطلاعات توسط گروه‌های حاشیه نشین، به عنوان «غلبه بر شکاف دیجیتال» شناخته می‌شود. غلبه بر شکاف دیجیتال در یک مفهوم گسترده‌تر دربردارنده کوشش برای پوشش و حمایت از افراد با نیازهای ویژه و معلولین است به گونه‌ای که آنها بتوانند بخشی از روند توسعه باشند. علاوه بر این، در این مفهوم، بر شکاف جنسیتی که ناشی از موانع اجتماعی است که زنان و دختران را از دسترسی و استفاده از فناوری اطلاعات محروم می‌کند، نیز تاکید می‌شود.
- **استفاده‌های اجتماعی از اطلاعات:** استفاده اجتماعی از اطلاعات، سیاست‌ها و معیارهای در پیوند با فراهم‌آوری و کاربرد اطلاعات توسط افراد در نقش‌های خود به عنوان شهروند و مشتری را پوشش می‌دهد. همچنین این موضوع، دربردارنده افرادی می‌شود که با ایمیل، بلاگ‌ها، و سایت‌های شبکه‌های اجتماعی با یکدیگر در سراسر جهان ارتباط برقرار می‌کنند. تأثیر چنین تعاملاتی را می‌توان در افزایش همبستگی اجتماعی، هویت جامعه و مشارکت سیاسی مشاهده کرد.
- **بخش عمومی و دولت الکترونیک:** بخش عمومی در بیشتر کشورها یکی از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان اصلی اطلاعات است. دولت‌ها به طور فزاینده‌ای به سمت توسعه دولت الکترونیک تشویق شده‌اند. دولت الکترونیک، بسیار فراتر از استفاده ساده از تکنولوژی برای بهبود پردازش اطلاعات است. این موضوع، به استفاده از تکنولوژی‌های دیجیتال و مخصوصاً فناوری‌های

^۱. Trademarks

^۲. Geographical origin of products.

ارتباطات از راه دور برای فراهم کردن امکان ارتباط و تعامل افراد و سازمان‌ها با دولت، در پیوند می‌شود.

- **بخش خصوصی و تجارت الکترونیک:** دولت‌ها، کوشش می‌کنند از طریق تشویق بخش خصوصی به استفاده از اطلاعات، آنها را رقابتی‌تر و کارآمدتر کنند. حرکت به سمت تجارت الکترونیک می‌تواند در این رابطه بسیار موثر باشد.
- **توسعه و تقویت زیرساخت فناوری اطلاعات:** موضوع‌های زیرساختی عبارتند از شبکه‌های اطلاعاتی، ارتباطات و خدمات، زیرساخت‌های مخابراتی پایه و خدمات مخابراتی، و نیز سیاست‌هایی است که آنها را مدیریت می‌کند.
- **توسعه و تقویت کتابخانه‌ها، آرشیوها و مراکز دسترسی عمومی:** در عصر مدرن یک سیستم قوی کتابخانه‌ها، آرشیوها و مراکز دسترسی عمومی به عنوان نهادهای مختلف در پیوند با اسناد و مدارک، اجزاء اصلی انتقال اطلاعات هستند. بنابراین، توسعه و تقویت آنها می‌تواند موثر باشد.

❖ **بعد بخش و ارتباطات از راه دور**

- **حقوق رسانه:** حق برخورداری از آزادی بیان، بنیادی‌ترین حقوق وسایل ارتباط جمعی است. آزادی بیان یعنی آزادی اندیشه و عقیده؛ به مفهوم دیگر آزادی بیان ابزاری است برای رساندن اندیشه و عقیده‌ای به دیگران. از دیگر حقوق رسانه آزادی مطبوعات است.
- **جریان‌های بین‌المللی داده و اطلاعات:** جریان بین‌المللی اطلاعات عبارت است از حرکت پیام‌ها از یک سوی مرزهای ملی به سوی دیگر آنها، میان دو یا چند نظام فرهنگی و ملی تعریف شده است. امروزه با توجه به توسعه سریع ماهواره‌ها، کامپیوترها، و فناوری اطلاعات و ارتباطات، جنبه‌های فنی و حقوقی جریان‌های بین‌المللی اطلاعات مورد توجه بسیار قرار گرفته است.
- **دسترسی جهانی:** کشورها عموماً کوشش می‌کنند تا دسترسی هر فردی را به شبکه ارتباطات از راه دور تضمین کنند. شرایط جغرافیایی (مناطق دورافتاده، تپه‌ای، ...) می‌تواند دستیابی به این هدف را دشوار کند. سیاست‌ها باید به ارائه دسترسی جهانی به همه شهروندان کمک کنند. سیاست‌ها باید امکان دسترسی جهانی را برای همه شهروندان فراهم کند.
- **توسعه شبکه:** این موضوع، به وجود یک سیاست و برنامه ملی که هدف آن اتصال مناطق شهری و روستایی، از جمله مناطق دور افتاده کشور به اینترنت و شبکه است، اشاره دارد. در بسیاری از کشورها لازم است که شبکه از یک پایه کوچک ساخته شده و سپس گستره / پوشش و ظرفیت آن را توسعه داد.
- **نقش بخش عمومی و خصوصی:** توسعه شبکه‌های مدرن ارتباط از راه دور معمولاً نیازمند سیاست‌هایی برای مدیریت نقش‌های ذینفعان عمومی و خصوصی است.

❖ **بعد بخش اطلاعات**

- **کیفیت اطلاعات:** کیفیت اطلاعات ارتباط تنگاتنگی با ارزش اطلاعات دارد. کیفیت اطلاعات، نهایتاً عوامل زیر تعیین کننده خواهند بود: تناسب، اعتمادپذیری، اعتبار، معنابخشی در طول زمان، کامل بودن، دقت، زیبایی گرایی و به هنگام بودن. مدیریت کیفیت اطلاعات، مستلزم ایجاد و بکارگیری نقش‌ها، مسئولیت‌ها، سیاست‌ها و رویه‌هایی برای دریافت، نگهداری، ذخیره و انتشار داده است.
 - **محتوی اطلاعات:** محتوای اطلاعات مربوط به تولید و توسعه مالکیت معنوی و همچنین بازتولید محتوای تولید شده توسط دیگران است. مهمترین موضوع‌های در رابطه با محتوای اطلاعات، عبارتند از پدیدآوری محتوا، زبان، فرمت، تنوع محتوی (اطلاعات علمی-فناورانه، اطلاعات دولتی، اطلاعات مربوط به حوزه‌های کاربردی نظیر سلامت، محیط، انرژی، مالی و دفاع)، و دسترسی به محتوا است.
 - **تحویل اطلاعات:** تحویل اطلاعات، عبارت است از اشاعه محتوی اطلاعات در قالب‌های فیزیکی و الکترونیکی. موضوع تحویل اطلاعات با کتابفروشی‌ها، کتابخانه‌ها، شرکت‌های پخش^۱، شبکه‌های تلویزیونی کابلی^۲، پخش کننده‌های زمینی و ماهواره‌ای^۳، ارائه دهندگان خدمات مخابراتی تلفن همراه^۴، تبلیغ کنندگان و پخش کنندگان رادیویی^۶ در ارتباط است.
 - **پردازش اطلاعات:** موضوع پردازش اطلاعات به عنوان بخش عمده‌ای از صنعت فناوری اطلاعات است. سیستم‌های پردازش داده بطور متداول داده‌های خام را به اطلاعات تبدیل می‌کنند، و به طور مشابه سیستم‌های اطلاعاتی داده‌های خام را به عنوان ورودی می‌گیرند تا اطلاعات را به عنوان خروجی تولید کنند. وجود سیاست‌هایی برای تقویت این حوزه بسیار ضروری است.
- ❖ **بعد بازارهای اطلاعاتی**
- **اطلاعات بازار:** بخش خدمات اطلاعاتی نیازمند اطلاعات بازار مطمئن و به روز در مورد روند تقاضای مصرف کننده و رفتار مصرف کننده است. اطلاعات بازار می‌تواند منجر به افزایش نفوذ در بازار شده، تولید محصولات جدید و ارزش افزوده بالاتر محصولات و خدمات شود.
 - **سیاست‌های قیمت گذاری:** سیاست‌های قیمت گذاری خدمات اطلاعاتی در حوزه‌های مختلف و در کشورهای مختلف باید مورد مطالعه مستمر قرار بگیرد تا بتوان از طریق تحلیل هزینه‌های دسترسی کاربران، سیاست‌های قیمت گذاری مناسبی با هدف توسعه دسترسی و برابری دسترسی کاربران به اطلاعات تدوین کرد.

۵. نتیجه گیری

^۱. Broadcasting companies
^۲. Cable television networks
^۳. Terrestrial and satellite broadcasters
^۴. Mobile telecommunications providers
^۵. Advertisers
^۶. Radio broadcasters

نظر به اهمیت پیدا کردن روزافزون اطلاعات و توان رقابت‌پذیری آن در جامعه، بهتر است سیاست‌گذاران در سطح ملی به دنبال یک سیاست فراگیر و مستقل در این زمینه باشند. چنین سیاست مستقلی می‌تواند کشور را به سوی یک جامعه اطلاعاتی توانمند هدایت کند. این سیاست مستقل در کشورهای توسعه‌یافته - همانند آمریکا (American Library Association, 2019) - کم‌کم وارد گفتمان سیاست‌گذاری کلان شده است. سیاست ملی اطلاعات نیازمند چارچوب فراگیر و مستقلی است که بر پایه آن بتوان در ابعاد گوناگون برنامه‌ریزی کرد. یافته‌های این پژوهش نشان دادند که چارچوب سیاست ملی اطلاعات دربردارنده شش بعد، یعنی منابع انسانی و مهارت‌ها، قوانین و مقررات، جامعه اطلاعاتی و زیرساخت، پخش و ارتباطات از راه دور، بخش اطلاعات، و بازارهای اطلاعاتی است. در این میان، بعد قوانین و مقررات با شمار مؤلفه‌های بیشتر شاید کلیدی‌تر از دیگر ابعاد است. « ابعاد سیاست ملی اطلاعات، باید تمامی مراحل چرخه حیات اطلاعات در همه حوزه‌های زندگی فردی و اجتماعی را دربرگیرد. چرخه حیات اطلاعات در جامعه دارای مراحل به هم پیوسته است و در صورتی که یک مرحله آن دچار مشکل شود، تمامی مراحل دیگر را نیز تحت تاثیر قرار خواهد داد. به همین دلیل سیاست ملی اطلاعات باید چارچوب قانونی لازم برای تمامی ابعاد مطرح در مراحل مختلف این چرخه (از خلق تا کاربرد اطلاعات) را فراهم نماید (Hosseini, 2010) » از این رو در پژوهش حاضر تلاش شده است که چارچوب پیشنهادی پوشش قابل قبولی در زمینه ابعاد و موضوعات مطرح در هر یک از گام‌های چرخه حیات اطلاعات داشته باشد.

چارچوب پیشنهاد شده در این پژوهش الگویی برای سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران فراهم می‌آورد تا به سوی یک سیاست فراگیر در زمینه پدیدآوری، انتشار، و بهره‌برداری از اطلاعات گام بردارند و یکی از زیرساخت‌های مهم جامعه اطلاعاتی را شکل دهند.

اگرچه در این پژوهش کوشش شد تا اعتبار چارچوب پیشنهادی بالا رود و یافته‌های آن انتقال‌پذیر باشند، ولی پژوهش‌های دیگری باید اعتبار چارچوب پیشنهادی را بررسی کنند. در پژوهش‌های آتی می‌توان سیاست‌های گوناگون را بر پایه این چارچوب بررسی کرد و فراگیر بودن سیاست ملی اطلاعات را در این اسناد سنجید. چون چارچوب پیشنهادی بر پایه نوشته‌های دانشگاهی ساخته شده است، نمی‌توان انتظار داشت که مسائل تازه در زمینه‌های گوناگون اطلاعاتی را پوشش دهد؛ از این رو، یک نهاد مشخص در زمینه سیاست ملی اطلاعات باید موضوع‌های تازه در این زمینه را نیز کاوش کند.

همچنین، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی برخی از سیاست‌ها درباره هر یک از ابعاد و مولفه‌هایی که در این پژوهش برای یک سیاست ملی اطلاعات شناسایی شده است، از سوی محققان به سیاست‌گذاران پیشنهاد شود.

منابع

- American Library Association. (2019). "National Information Policy Urged in New Government Report. " *College & Research Libraries News* 38 (6): 162-162. Available at: <https://crln.acrl.org/index.php/crlnews/article/view/21212/26276> (Accessed on November 16, 2019)
- Arnold, Anna-Marie. (2004). Developing a national information policy—considerations for developing countries. *The International Information & Library Review*. 36 (3):199-207.

- Arnold, Anna-Marie . (2009). A situational analysis of national information policy, with special reference to South Africa. Doctoral dissertation.
- Braman, Sandra. (1990). The unique characteristics of information policy and their US consequences. *Information literacies for the twenty-first century*. 2 (4): 47-77.
- Braman, Sandra. (2011). Defining information policy. *Journal of information policy*. 1 (1): 1-5.
- Browne, Mairead. (1997). The field of information policy: 1. Fundamental concepts. *Journal of Information science*. 23 (4): 261-275.
- Burger, Robert Harold. (1993). *Information policy: a framework for evaluation and policy research*. New York: Ablex Publishing Corporation.
- Bustamante, Jose. (2007). Comparing the situation in Latin America and the Caribbean. *Building national information policies: Experiences in Latin America*. 35 (1):168-180.
- Chatfield, Akemi Takeoka, and Christopher G. Reddick. (2016). "Open data policy innovation diffusion: an analysis of Australian Federal and State Governments. " In *Proceedings of the 17th International Digital Government Research Conference on Digital Government Research*, pp. 155-163. ACM.
- Duff, Alistair S. (2007). The past, present, and future of information policy: Towards a normative theory of the information society. *Information, Communication & Society*. 7 (1) :69-87.
- Fong, Elizabeth.(2017) "National Information and Library Policy Development in Support of the UN Sustainable Development Goals: the Case of Fiji in a Pacific context. " Available at: <http://library.ifla.org/2460/1/264-fong-en.pdf> (Accessed November 10, 2019).
- Henrici, Ingrid. (2004). Approach to the formulation of a National Information Policy for South Africa. *South African Journal of Libraries and Information Science*. 70 (1): 30-38.
- Hodge, Gail. (2001). Information policy: from the local to the global. *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*. 27 (4):9-14.
- Hosseini, Syed Mahdi.(2010). Concepts and framework of national information policy, *Library and Information Sciences*, 13(2): 141-166. (In Persian)
- Jaeger, Paul T. (2007). Information policy, information access, and democratic participation: The national and international implications of the Bush administration's information politics. *Government Information Quarterly*. 24 (4): 840-859.
- Jaeger, Paul T. , Ursula Gorham, Natalie Greene Taylor, and John C. Bertot. (2015). "Teaching information policy in the digital age: Issues, strategies, and innovation. " *Journal of Education for Library and Information Science* 56 (3): 175-189.
- James, T. (2001). *An Information Policy Handbook for Southern Africa: A Knowledge Base for Decision Makers*. South Africa: Johannesburg- International Development Research Centre.
- Karan, Kavita, and Michael Gurstein. (2011). *Information policies in Asia: Development of indicators*. Thailand: UNESCO.
- Lester, June, and C. Koenler Wllace. (2007). *Fundamentals of information studies: Understanding information and its environment*. New York: Neal-Schuman Publishers, Inc.
- Markov, E. A. (2019). The Origins and Traditions of the information policy in Russia. *Comparative Politics Russia*, 10(1): 70-80.
- Maxwell, Terry. (2003). Toward a model of information policy analysis: Speech as an illustrative example. *First Monday*. 8 (6):14-30.
- McClure, Charles R. , and Paul T. Jaeger. (2008). Government information policy research: Importance, approaches, and realities. *Library & Information Science Research*. 30 (4): 257-264.
- Mégnigbêto, Eustache. (2010). Information policy: Content and challenges for an effective knowledge society. *The International Information & Library Review*. 42 (3):144-148.
- Montviloff, Victor. (1990). *National Information Policies*. A Handbook on the Formulation, Approval, Implementation and Operation of a National Policy on Information.

- Mahmoudi Maymand, Mohammad, Shayan, Ali, Kalantari, Nadia.(2012). Policy-Making Framework of Information and Communication Technology in Iran, *Iranian Research Institute For Science and Technology*, 27(3):617-639.(In Persian).
- Moore, Nick. (2005). *Information policies in Asia: A review of information and communication policies in the Asian region*. United Nations: Communication and Information (CI) in Asia.
- Noblit, George W. , and R. Dwight Hare. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies* (Vol. 11). France: Sage.
- Okorie, J. N., & Okoche, C. (2020). The Role of Interest Articulation and Interest Aggregation in National Information Policy in Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 1-10.
- Owen, B. B. , L. Cooke, and G. Matthews. (2012). Information policymaking in the United Kingdom: The role of the information professional. *Journal of information Policy*. 2 (2): 51-78.
- Pajaro, Rosalba, and Valeria Betancourt. (2007). What is a national information policy? *Building national information policies: Experiences in Latin America*. 20. United Nations: UNESCO.
- Pasek, Judith E. (2015). Defining information policy: Relating issues to the information cycle. *New Review of Academic Librarianship*. 21 (3):286-303.
- Porat, Marc Uri. (1977). *The Information Economy: Sources and Methods for Measuring the Primary Information Sector* (Detailed Industry Reports). Washington: ational Science Foundation.
- Rowlands,I. , T. Eisenschitz, and D. Bawden. (2002). Frame analysis as a tool for understanding information policy. *Journal of information science*. 28 (1):31-38.
- Rajaram, K. , S. Jeyachitra, and BS Swaroop Rani. (2015). "Library and Information Policy At The National Level. " *Journal of Advancements in Library Sciences* 2, (3): 1-6.
- Rowlands, Ian. (1996). Understanding information policy: concepts, frameworks and research tools. *Journal of information science*. 22 (1):13-25.
- Schement, Jorge Reina. (2018). *Tendencies and tensions of the information age: Production and distribution of information in the United States*. United States: Routledge.
- Sillince, John AA. (1994). Coherence of issues and coordination of instruments in European information policy. *Journal of information science*. 20 (4):219-236.
- Smith, Alan E. (2002). National Information Policies: the role of Government libraries in Influencing Developing and implementing them. Building on Sure Foundations: the Overlooked Dimension of National Information Policies. *INSPEL*. 36 (3):183-190.
- The International Engineering Consortium. (2007). The New Information Industry. Available at: Web Profound Tutorials. <http://www.iec.org> (Accessed on February9, 2018).
- Uhlir, Paul F. (2004). *Policy guidelines for the development and promotion of governmental public domain information*. Paris: United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization.
- Weingarten, Fred W. (1989). Federal information policy development: The Congressional perspective. *United States government information policies: Views and perspectives*. 1 (1):77-99.
- Weingarten, Fred W. (1996). Technological Change and the Evolution of Information Policy. *American Libraries*. 27 (11): 45-47.
- Yusof, Z. M. , M. Basri, & N. A. M. Zin. (2010). Classification of issues underlying the development of information policy. *Information Development*. 26 (3): 204-213.

